

KONJIĆEV SKOK

Nakon što je više puta prejedrio gotovo sva svjetska mora (osim Mediterana i Baltika), bračni par Dashew krenuo je u novu avanturu – sagradio si je motornjak, od milja zvan *Unsailboat* (*Nejedrilica*) – i ponovno se otisnuo oko svijeta

napisao Marko Knežević
snimio Steve Dashew

Linda i Steve Dashew jedan su od rijetkih, ali opet sve češćih bračnih parova koji su odlučili provoditi duže vrijeme na moru ploveći oko svijeta, i to nekoliko puta. Zapravo, oni su jedni od onih još rjeđih koji su plovidbu napravili svojim životnim stilom, svojom profesijom i svojim smislom života.

Sasvim slučajni mornari

U oceanskoj plovidbi, svom poslu, odnosno svom načinu života, oni su jedni od vodećih svjetskih stručnjaka. Čak su pisali i enciklopedije o krstarenju oko svijeta, a to rade toliko dugo da su njihovo iskustvo i znanje postali jedni od ključnih resursa za jedriličare cijeloga svijeta. Taj američki bračni par toliko je neumoljiv da je nedavno potpuno promijenio svoj način krstarenja. Nakon više desetljeća jedrenja oko svijeta odlučili su da je vrijeme skinuti jarbole i dizajnirati i sagraditi motorni brod koji će im omogućiti da i dalje nesmetano žive svoj san iako im se bliži 70 godina. Ovisni o veliku i opasnu moru, o avanturi i adrenalinu, i sami priznaju da im je povreme-

ni život u Novom Zelandu, gdje uglavnom grade svoje brodove, suđen, a oni su ga srećom znali i prihvatiti i uživati u njemu. Na rubu Južnog oceana okruženi divljinom i brojnim rajskim otočjima udaljenima samo nekoliko dana jedrenja, oduvijek su krstarili južnim Pacifikom. Nama je možda i čudno što su preplovili svijet nekoliko puta u svim smjerovima, posjetili najneobičajenija mjesta, a svojim brodom nikada nisu bili ni na Mediteranu ni na Baltiku. Uopće, Europu slabo poznaju. Kažu, bili su u posjetu na tuđim brodovima, ali Mediteran je bio prenapučen već prije 30 godina, a Baltik je malen i dosadan. Dashewovi vole plovidbu i pusta i nenastanjena mjesta, nikada ne idu u marine i radije se vežu uz lokalne ribarske brodove, njih zanimaju malo istražena mjesta na koja je teško doći ili, još bolje, ona na kojima nitko nikada nije bio.

Sve je počelo nekako slučajno, kako to obično biva. Student filozofije koji nije završio fakultet zapošljava se u građevinskoj industriji i lijepo napreduje do menadžerske pozicije,

Wind Horse u grenlandskoj lučici u zaljevu Disco; Dashewovi se ne vole isticati, zato mu i traže društvo radnih i lučkih brodova, a pohvala ribara znači im mnogo više od glamuroznih iščudavanja po marinama

očito vrijedan, inovativan, ozbiljno prilazi poslu pa je tada izumio desetak patenata. Ali, Steve voli i jedrenje pa je još u mladosti konstruirao sportske katamarane i na njima strastveno jedrio. Preokret nastaje 1976. godine, dvoje djece još je malo i Dashewovi se odlučuju odjedriti na dulje vrijeme i probati život na moru. Ta avantura traje do danas, kada smo ih sreli i s njima razgovarali u doku sv. Katarine u Londonu, gdje dotad nisu bili, pa smo zapravo imali više sreće nego pameti kad smo ih našli ondje.

Desert prije jela

Samo u zadnje tri godine preplivali su više od 25.000 milja, a nakon povratka s Aljaske u Kaliforniju odlučili su da je napokon vrijeme posjetiti Stari svijet. Tako su početkom prošle godine počeli planirati put u Europu. Nakon razmatranja opcije da krenu „klasičnim“ putem kroz Panamski kanal, preko Kariba, Azora pa onda u Veliku Britaniju, jedan stari prijatelj pomutio im je planove originalnom idejom da krenu preko Newfoundlanda. Dashewima se ta ideja odmah svidjela, put je isti do Kariba, a onda umjesto da krenu preko Atlantika, krenut će sjeverno na Bermudu pa poluotok Newfoundland u Kanadi, zatim

na Grenland i Island da bi na kraju završili na željenoj destinaciji. Iako je to možda kontraintuitivno, taj je put 500 milja kraći nego naizgled direktnija ruta, a i sve etape također su kraće. S obzirom na to da Dashewovi vole osamu i prirodu, od prvog trena bila im je to jednostavna odluka ili, kako kaže Steve, jeli su desert prije glavnog jela, aludirajući na to da će tako prvo vidjeti onaj dio Europe koji ih najviše zanima.

Isplovili su iz svoje luke u Kaliforniji 14. travnja 2008. Taj put bilo im je teže nego prije otisnuti se i pozdraviti obitelj, ostaviti posao i krenuti na put. Za razliku od njih *Wind Horse* bio je potpuno spreman, svježe obojen, pun goriva i s dvije tone slatke vode. Uz slab sjeverni vjetar i s motorima na 1900 okretaja započeli su putovanje po uobičajenim velikim pacifičkim valovima koji su ih gurali i do 14 čvorova. Nakon nekoliko dana ušli su u svoj ritam gvardija svaka tri sata. Daleko od obale rijetko se viđaju drugi brodovi, ali jedan član posade uvijek je budan. Doduše, uvijek na radaru ima desetak AIS-ovih signala koji označavaju prisutnost velikih komercijalnih brodova, ali oni su previše daleko da bi se primijetili golim okom. Kako su se približavali Meksiku, razmišljali su o tome da se

zaustave i još malo napune rezervoare tu gdje je nafta najjeftinija. Kako bi bili sigurni da će dobro odlučiti, koristili su se modernim kompjutorskim sustavom koji izabire najefikasniju rutu uspoređujući performanse broda u različitim uvjetima i s različitim vremenskim prognozama. Pomoću tog kompjutorskog modela bilo im je lakše odlučiti da im se isplati stati u Acapulcu prije nego što uđu u Panamski kanal.

Nakon 12 dana stigli su i u Panamu, put od gotovo 3000 milja bio im je jedan od najljepših dotad; prosječnom brzinom od 10,5 čvorova trošili su nešto više od 25 litara nafte na sat. Nakon Panamskog kanala nisu se zaustavljali, nastavili su svojim tempom, koji je više nalikovao na transfer nego na krstarenje pa su se prvi put ozbiljnije odmorili kada su stigli na Bahame. Ondje su odlučili malo istraživati dugačke pješčane plaže koje su im, kako su imali nov bod s plitkim gazom, malo većim od metra, bile pristupačne.

Brzina je sigurnost

Dashewovi imaju jednu neobičnu crtu u poimanju plovidbe. Iako, kao i većina drugih koji puno plove, smatraju sigurnost najvažnijom karakteristikom svojih plovila, oni tu

osobinu ne traže u jednostavnim čvrstim brodovima malih dimenzija, već smatraju da je brzina jedini spas, a za brzinu trebaju brod s dugom vodnom linijom, dakle, velik brod, što duži, to bolji. „No brainer“, kaže Steve („O tome se nema što misliti“).

Prije dvadesetak godina vodile su se velike rasprave o tome koliko milja dnevno jedrilice zaista prelaze na dugim putovanjima i obično se smatralo dobrim ako je posrijedi stotinjak milja. Steve i Linda vole jedriti brzo, njihovi rani brodovi dnevno su prelazili i po 200 milja, a noviji već mogu rutinski ploviti i više od 300 milja na dan. Za njih nema dugih putovanja i ponosno ističu da su samo dva dana dosad bili zaista u jaku nevremenu koje je trebalo preživjeti. Sva druga nevremena oni su zaobišli ili od njih pobjegli, a to se može samo brzim brodom.

Odavno Dashewovi dizajniraju i grade svoje brodove, ali od njih, čini se, ne očekuju velik komercijalni uspjeh, već se isključivo koncentriraju na rafiniranje svojih iskustava u dizajn koji smatraju najboljim za daleka putovanja po velikim morima. Taj način razmišljanja odveo ih je u sferu visokospecijaliziranih brodova koji su najbliži perfekciji kada je posrijedi njihova singularna namjena. Rijetki su oni

koji se neće složiti da su to brodovi nastali detaljnom analizom specifičnih potreba i najboljih rješenja za zadovoljavanje tih zahtjeva, ali očito je da neće biti atraktivni onima čija se životna i plovidbena filozofija ne poklapa s filozofijom slavnog bračnog para.

Brodovi od dva dijela

Najmanji brod koji su imali, bio je dug 50 stopa, a njihov najdraži, najnoviji i zadnji brod na jedra, *Beowulf*, bio je 78 stopa dug (23,8 metara), redovito je ostvarivao prosječne brzine od 14 do 16 čvorova i na njemu su gotovo uvijek jedrili sami – dvoje ljudi u šezdesetim godinama po ne baš najlakšim morima svijeta. Ali, u tome i jest jedan od njihovih trikova. Dashewovi su sve svoje brodove izgradili sami, odnosno osmislili i nacrtali i onda nadgledali gradnju. Radili su to i za druge, ali nikada nisu imali ni jednog zaposlenog i svaki su brod sami stalno nadgledali. Nije ni čudo što je većina njihovih brodova napravljena za ljude njihovih jedriličarskih prijatelji i koji još i danas, nakon puno godina, i dalje imaju isti brod i njime jure svjetskim oceanima. Pa koje su onda karakteristike njihovih brodova?

Najvažnija je dužina vodne linije. Ona je u izravnu odnosu s brzinom, a njihova je filozofija da je puno lakše ploviti dugačkim optimalno opremljenim brodom nego manjom, natrpanom i preopterećenom jedrilicom koja ore po moru. Zanimljivo je kako Steve projektira svoje brodove. Svi imaju barem dva dijela koja se mogu izolirati od ostalog dijela broda ako prođe voda. Te dijelove Steve prvo definira. U prednjem su sidra, konopi, bokobrani i sve ostalo što možete zamisliti, a u stražnjem sve u vezi s tehnikom i motorima. Ono mjesto što ostane, služi za kabine. Mi smo gledali njegov novi motorni brod, FPB 83 (Fast Pilot Boat od 25,3 metra), koji se zove *Wind Horse*. Prednji dio, odnosno spremište, dug je 5 metara, a stražnji dio s motorom i tehnikom 6 metara pa je za kabine ostalo „samo“ 14 metara. Unutrašnjost je vrlo jednostavna, ali prekrasno izrađena. Velik salon u kojem je s jedne strana relativno mala kuhinja, a s druge krasan velik navigacijski i upravljački stol širine cijelog broda, ispred je velika kabina s duplim krevetom i garderobom s jednim umivaonikom, zaseban tuš i zaseban zahod, a straga su dvije male kabine s po dva kreveta i dvije male kupaonice koje dijele tuš. Veoma komforno, ali nimalo luk-

Plovidba do Irske bila je izrazito teška, toliko da su se Dashewovi morali vezivati za krevete, ali su zato sve nadoknadili uživajući u njezinim prelijepim krajobrazima

suzno za brod od 25 metara koji bi u svakoj drugoj izvedbi imao najmanje 5 kabina i ku-paonica.

Među druge specifičnosti i originalnosti ubrajamo i dva relativno nejakta motora za brod od 40 tona, svaki od po 150 KS. Putna je brzina oko 11 čvorova s ukupno 120 KS, dakle, manje od 50% ugrađene snage pa potrošnja nije velika i tankovi za naftu mogu prevesti brod preko Atlantika i natrag. Trup

je uzak i nevjerovatno efikasan, a ima i nekoliko kompjutorski vođenih hidrauličnih stabilizatora koji ugodnom čine i vožnju po velikim valovima. Stabilnost broda neobično je velika, projektiran je da lako ide kroz valove ili surfa po njima kada su u krmu, malo se naginje, a kada bi se i prevrnuo, odmah bi se ponovno uspravio (ipak su Linda i Steve jedrilicari). Neobično je i to što ovaj motorni brod nema kormilo, već se njime uvijek upravlja autopilotom, čak i po neugodnu vremenu, naravno, ima ih dva za slučaj da se jedan pokvari.

Iz tropa u ledenjake

Prvo neugodno vrijeme na svojem zadnjem putovanju doživjeli su kada su krenuli iz Bahama prema Lunenburgu u Novoj Škotskoj. Nakon duga proučavanja svih prognoza, uključujući i diskusije s profesionalnim meteorolozima, Steve i Linda zaključili su da im je najbolje krenuti direktnom rutom. Mnogi se odlučuju na kraće etape uz istočnu obalu SAD-a ili na put kroz kanale, ali to traje predugo. Nije prognoza jedini faktor, treba uzeti u obzir i Golfsku struju, koja može dodati i 2 čvora brzine. Ipak, odlučili su krenuti dok je vjetar još puhao sa sjevera točno u provu i

valovi su bili od 2 do 3,5 metara. Znali su da bi nakon dva dana vjetar trebao okrenuti i prvi će im se dio isplatiti. Upravo se to i dogodilo i uskoro su imali valove i vjetar u krmu, Golfsku struju od 2 čvora i mirno su gledali filmove u salonu. Nisu se previše obazirali ni kada je na radaru niknula nova ciklonalna fronta 20 milja ispred njih. No, 2 sata poslije vjetar je puhao 25 čvorova, točno u provu, što i nije neka drama, ali to što je puhao protiv struje, uzrokovalo je vrlo neugodne strme valove koji su ih natjerali da uspore na 1600 okretaja, odnosno 9 čvorova brzine.

Nakon malo više od pet dana plovidbe Dashewovi su stigli u Lunenburg (Kanada), iz tropske klime u hladnu. Ondje će čekati dok im se ne oslobodi put za Grenland, koji je početkom lipnja još okovan ledom. Čekajući ljepše vrijeme, Steve i Linda plovili su oko New Foundlanda, otkrivali napuštena sela kitolovaca i proučavali ribarice i sportske jedrilice koje su uplovile u Halifax nakon transatlantske regate, čak su se i vratili kući u posjet rodbini i osobito unucima. Nakon mjesec dana čekanja napokon su dobili zeleno svjetlo za put prema Grenlandu. Nekoliko stvari trebalo se poklopiti da se Dashewovi odluče za taj prelazak, a najviše su se bojali leda.

Ipak, sa slabim vjetrom i bez ovčica na morskoj površini puno je lakše ugledati led, a ljeti su i dani dugi. Tako su nakon tri dana plovidbe i uz puno strepnje napokon uplovili u Nuuk, najmanji glavni grad na svijetu. Sve je prošlo bez incidenata iako nisu imali dobre informacije o količini leda i morali su biti jako pažljivi kada se spustila magla nadomak cilju. U Nuuku su vidjeli odlično očuvane „mumije“, odnosno tijela ljudi koji su zakopani u 15. stoljeću, a kojima se čak ni odjeća još nije raspala.

Ploveći skoro mjesec dana oko Grenlanda, Dashewovi su naišli na veliku gužvu ribarskih brodica u zaljevu Disco, ali su i otkrili neka od najljepših sidrišta, na kojima su bili potpuno sami, okruženi samo tuljanima. Najteže im je bilo to što su karte tog dijela svijeta, posebno elektroničke, vrlo loše pa su se puno puta razlikovale od papirnatih, a na kraju su najtočnije informacije dobili od lokalnih ljudi.

Good morning, London!

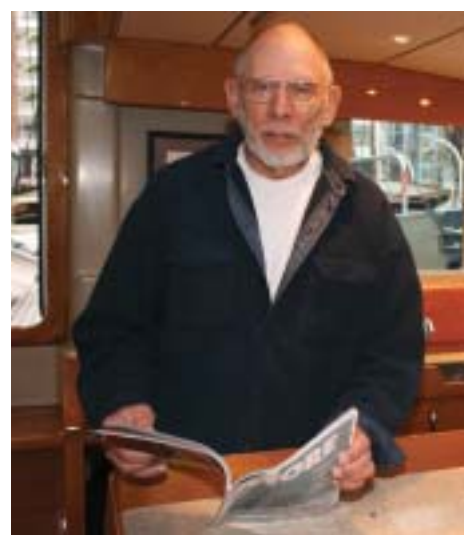
S Grenlanda put od pet dana doveo ih je u Irsku i to je ujedno bio najneugodniji dio dite jer su valovi, opet potkopani strujom, bili jako strmi, a vjetar je puhao 35 čvorova. Čak su

morali spavati zavezani za krevete, ali *Wind Horse* i dalje je lijepo surfao niz velike valove postižući brzinu od gotovo 15 čvorova pa su zadržali visok prosjek, više od 11 čvorova brzine. Nakon kratke stanke u Irskoj Dashewovi su stigli u Englesku, gdje su plovili po južnoj obali sve dok nisu ponovo izvadili brod 14. listopada 2008., nakon 6 mjeseci plovidbe i novih 11.000 milja u brodskom dnevniku. Prije mjesec dana, nakon zimskog odmora, vratili su brod u more, preplovili La Manche te uplovili u London pa je započela njihova najnovija avantura po Europi.

Dashewovi kažu da komforni brodovi daleko plove, a neudobni obično ostaju blizu obale. *Wind Horse* je kao i njihove jedrilice projektiran za dugačka putovanja po svim svjetskim morima i da bude brži i udobniji od bilo kojeg sličnog broda. Konstrukcija je aluminijska, deblja čak i od 2 cm na najvažnijim mjestima, gotovo svuda je duplo dno odvojeno pregradama, pa i kada bi prodrla voda, putnici se ne bi previše uzbuđivali. Morao sam pitati Lindu sviđa li joj se izgled broda. Iznenađilo me kada je rekla da to nije lijep brod. Mi ne želimo lijep brod, nego praktičan i radni brod, mi ne želimo da nas gledaju u marina, naj sretniji smo kada pokraj nas prolazi is-

kusan ribar, nasmije se i pokaže palcem prema gore. To je bolji znak kvalitete broda nego puno posjetitelja na nautičkim salonima na kojima se prodaju brodovi za uobičajene ukuse. Mi se ne volimo isticati, kaže Linda, uvijek se sklonimo negdje gdje nas se malo vidi ili između radnih i lučkih brodova. Sve je na ovom brodu podčinjeno svrsi, sve je maksimalno praktično i ulijeva bezrezervno povjerenje.

Iako više volim jedrilice, ovaj mi se brod jako svidio. Možda zato što su ga napravili jedrilicari pa i dalje ima sličnu filozofiju kao i jedrilice. Ali, zaista je neobičan. Možda je Linda u pravu kada kaže da se ne voli isticati; valjda je ratna mornarica dobro ustanovila da se brodovi takve boje slabo zapažaju. No, ne mogu zamisliti da ne bih primijetio njihov brod na sidrištu i da ne bih odmah bajbotom otišao malo bolje pogledati o čemu je riječ. A riječ je zapravo o fantastičnu brodu. Vjerojatno jednom od najboljih motornih brodova na svijetu za duga putovanja. Za cijenu nisam pitao. Ako moram pitati koliko stoji, vjerojatno neće biti za mene! Ali Steve mi tvrdi da je jeftiniji i za plovidbu i za održavanje nego jednako velika jedrilica. A on djeluje kao čovjek kojem treba vjerovati.

Steve Dashew s primjerkom našeg magazina